

NORAKSTS

Lietas arhīva Nr.KPL04-0088922/6

LĒMUMS

Rīgā 2022.gada 28.jūlijā

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnese Karīna Kazārova rakstveida procesā izskatīja Iļjas Borisova juridiskās palīdzības sniedzēja zvērināta advokāta Armanda Rasas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas izmeklēšanas tiesneses Annas Mihailovas 2022.gada 4.jūlija lēmumu rezolūcijas veidā, ar kuru apstiprināts Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Organizētās noziedzības apkarošanas pārvaldes 2.nodaļas priekšnieka vietnieces Kristīnes Nicmanes 2022.gada 3.jūlija lēmums par aresta uzlikšanu mantai kriminālprocesā Nr.11815000222.

Aprakstošā daļa

[1] 2022.gada 3.februāri Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Organizētās noziedzības apkarošanas pārvaldes 2.nodaļā uzsākts kriminālprocess Nr.11815000222 pēc Krimināllikuma 195.panta trešās daļas – par iespējamo noziedzīgi iegūtu finanšu līdzekļu legalizāciju lielā apmērā.

Ir noskaidrots, ka Iļja Borisovs ir iesaistīts NFT (unikāla un neaizvietojama datu vienība) darījumos, kas ir augsta riska darījumi saistīti ar kriptovalūtām un neizsekojamām finanšu līdzekļu plūsmām un to izcelsmes avotiem.

Izmeklēšanas gaitā ir konstatētas dažādas pazīmes, kas norāda uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, izmantojot sarežģītu darījumu shēmu.

I.Borisova AS “SEB banka” kontā Nr. LV38UNLA0050021165470 atrodas 4 727 463,86 EUR un AS “SEB banka” kontā Nr. LV94UNLA0055002485681 – 2 425 535,43 EUR.

Līdzekļu izcelsmi I.Borisova kontos AS “SEB banka” veido maksājumi no “Coinbase Ireland Limited”, kas ir iegūti augstu risku darījumu ietvaros, kas veikti ar kriptovalūtu. Šāda veida darījumos nav iespējams noskaidrot finanšu līdzekļu izcelsmi.

I.Borisova darbības liecina par iespējamu noziedzīgu iegūtu līdzekļu legalizāciju lielā apmērā.

[2] 2022.gada 3.jūlijā Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Organizētās noziedzības apkarošanas pārvaldes 2.nodaļas priekšnieka vietniece K.Nicmane pieņēma lēmumu par aresta uzlikšanu I.Borisovam piederošajā bankas

norēķinu kontā AS “SEB banka”, vienotais reģistrācijas Nr.40003151743, konta Nr.LV38UNLA0050021165470, esošajiem naudas līdzekļiem – 4 727 463,86 EUR apmērā neatliekamības kārtībā.

[3] 2022.gada 3.jūlijā Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurors Uldis Cinkmanis apstiprināja lēmumu par aresta uzlikšanu mantai.

[4] Lēmums par aresta uzlikšanu mantai apstiprināts ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas izmeklēšanas tiesneses A.Mihailovas 2022.gada 4.jūlija lēmumu rezolūcijas veidā Kriminālprocesa likuma 361 panta trešās daļas kārtībā.

[5] Par izmeklēšanas tiesneses lēmumu sūdzību iesniedza I.Borisova juridiskās palīdzības sniedzējs zvērināts advokāts Armands Rasa, kurā lūdz atcelt lēmumu par aresta uzlikšanu mantai, vai atcelt arestu naudas līdzekļiem, kas nepieciešami nodokļu nomaksai par 2021.gadu – 2 594 005,93 EUR, vai atcelt arestu līdzekļiem, kas nepieciešami ikdienas izdevumu segšanai.

[5.1] Pārstāvis vērš uzmanību, ka I.Borisova norēķinu kontā Nr.LV38UNLA0050021165470 neatrodas tāds naudas līdzekļu apmērs, kas ir norādīts arestā.

[5.2] Pārstāvis norāda, ka lēmuma aprakstošā daļa atšķiras no rezolutīvās daļas. Lēmums neatbilst Kriminālprocesa likuma 320.pantā noteiktajai struktūrai.

[5.3] Pārstāvis uzskata, ka procesa virzītāja lēmumā nav izteikusi iebildumus par saņemtajiem maksājumiem no citām fiziskām/juridiskām personām, tāpēc nav pamats piemērot arestu šiem maksājumiem.

[5.4] Pārstāvis vērš uzmanību uz lēmumā norādīto, ka I.Borisovs nav sniedzis informāciju par līdzekļu izcelsmi. Tomēr vēl nav iestājies termiņš paskaidrojumu sniegšanai.

[5.5] Fakts, ka I.Borisovs nodarbojas ar NFT darījumiem un tie var tik uzskatīti par augsta riska darījumiem, nenozīmē, ka ir pamats kriminālprocesa uzsākšanai un I.Borisova mantas aresta piemērošanai.

[5.6] Pārstāvis vērš uzmanību, ka no lēmuma par mantas arestu neizriet, ka kriminālprocess uzsākts pēc kompetentās iestādes – Finanšu izlūkošanas dienesta ierosinājuma, līdz ar to jāvērtē kritiski pamats kriminālprocesa uzsākšanai.

[5.7] Pārstāvis norāda, ka Eiropas Savienības tiesa (lieta C-264/14) ir atzinusi, ka virtuālā valūta jeb kriptovalūta ir izmantojama kā norēķinu līdzeklis, pielīdzinot to citām valūtām. Latvijā darījumi, izmantojot kriptovalūtu, nav aizliegti. “Coinbase Ireland Limited” ir tiesīga veikt saimniecisko darbību Latvijā un ir reģistrējusi savu darbību Finanšu un kapitāla tirgus komisijā. Fakts, ka I.Borisovs ir veicis darījumus, izmantojot kriptovalūtu, neliecina, ka naudai ir noziedzīga izcelsme.

[5.8] Pārstāvis vērš uzmanību, ka, piemērojot aresta lēmumu I.Borisova kontiem, nenorādot pamatotu iemeslu, tiek izdarīta nesamērīga iejaukšanās personas dzīvē. Gan NFT darbu izstrādāšana, gan to tirdzniecība, kā arī darījumu veikšana,

izmantojot kriptovalūtu, Latvijā ir likumiska rīcība. No lēmumā neizriet tāds pamatojums, kas tiešām liecinātu par iespējamu noziedzīgu nodarījumu un/vai atbilstu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas pazīmēm. Par nesamērīgu ir uzskatāma procesa virzītājas rīcība, ka I.Borisovam vairāk nekā divus mēnešus netika izsniegti sākotnējie mantas aresta lēmumi, procesa virzītāj maldināja, ka lēmumi nosūtīti uz I.Borisova deklarēto dzīvesvietu. Līdz šim brīdim procesa virzītāja nav sniegusi nekādu informāciju par to, kas tieši ir pamatā kriminālprocesa uzsākšanai, kā arī nav pieprasījusi nekādu informāciju par konkrētām transakcijām, kuru rezultātā varētu būt legalizēti noziedzīgi iegūti līdzekļi.

[5.9] Pārstāvis uzskata, ka I.Borisovs, atbilstoši Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma proliferācijas finansēšanas novēršanas likumam (turpmāk NILL), nav uzskatāms par NILL subjektu un viņam nav un nebija pienākums izvestot iekšējās kontroles sistēmu, tostarp pienākums veikt klientu identifikāciju, ziņot par netipiskiem darījumiem u.tml.

[5.10] Pārstāvis uzskata, ka konkrētajā procesa stadijā procesa virzītājam nav tiesību prezumēt, ka manta ir noziedzīgi iegūta vai saistīta ar noziedzīgu nodarījumu. Konkrētajā gadījumā nav piemērojams Kriminālprocesa likuma 361.panta astotajā daļā noteiktais izņēmums

Motīvu daļa

[6] Izvērtējot sūdzībā norādīto un ievērojot Kriminālprocesa likuma 342.panta 6.¹ daļā noteikto, atzīstams, ka sūdzības iesniegšanas kārtība ir ievērota un sūdzība ir izskatāma rakstveida procesā.

[7] Iepazīstoties ar tiesai iesniegtajiem materiāliem par aresta uzlikšanu mantai, kriminālprocesa materiāliem un novērtējot sūdzībā izteiktos argumentus, konstatējams, ka sūdzība ir nepamatota un noraidāma.

[8] Kriminālprocesa likuma 361.panta pirmā daļa nosaka, ka, lai nodrošinātu procesuālo izdevumu un cietušajam nodarītā kaitējuma kompensācijas piedziņu, iespējamo noziedzīgi iegūtas mantas atdošanu pēc piederības īpašniekam vai likumīgajam valdītājam, iespējamo noziedzīgi iegūtas mantas, līdzekļu, ko persona guvusi, realizējot šādu mantu, noziedzīgi iegūtās mantas izmantošanas rezultātā gūto augļu vai ar noziedzīgu nodarījumu saistītās mantas konfiskāciju un arī iespējamo mantas konfiskāciju kā papildsodu, kriminālprocesā uzliek arestu mantai.

Saskaņā ar minētā panta piekto daļu lēmumā par aresta uzlikšanu mantai jānorāda, kādam nolūkam un kam piederošai mantai tiek uzlikts arests, bet, ja ir zināms risināmo mantisko jautājumu apmērs, — arī nepieciešamā nodrošinājuma summa.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 361.panta piektās daļas prasībām, lēmumā arests ir uzlikts I.Borisovam piederošajā bankas norēķinu kontā AS “SEB banka” konta Nr.LV38UNLA0050021165470 esošajiem naudas līdzekļiem – 4 727 463,86 EUR, lai nodrošinātu iespējamo noziedzīgi iegūtās mantas konfiskāciju, kā arī, lai novērstu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu. Ievērojot to, ka notiek pirmstiesas

kriminālprocess un netiek atklāti iegūtie pierādījumi, lēmuma pamatojums ir pilnībā pietiekams un atbilst Kriminālprocesa likuma prasībām.

[8.1] Tiesas kolēģijas tiesnese pretēji pārstāvja argumentam [5.3] norāda, ka no lēmuma izriet, ka konta līdzekļi tiek veidoti no “Coinbase Ireland Limited”, kas nenozīmē, ka tas ir vienīgais subjekts, kas ieskaitīja līdzekļu I.Borisova kontā, kas ir pakļaujami arestam.

[8.2] Tiesas kolēģija attiecībā par pārstāvja [5.1] argumentu konstatē, ka banka ir uzlikusi arestu naudas līdzekļiem, kas tajā atradās uz aresta izdarīšanas brīdi.

[9] Tiesas kolēģija, iepazīstoties ar kriminālprocesa materiāliem, pretēji pārstāvja argumentam [5.6] konstatē, ka kriminālprocess ir uzsākts, pamatojoties uz Finanšu izlūkošanas dienesta 2022.gada 2.februāra atzinumu.

[10] Kriminālprocesa likuma 320.panta pirmā daļa nosaka, ka rakstveidā noformēts nolēmums sastāv no ievada, aprakstošās, motīvu un rezolutīvās daļas.

[10.1] Iepazīstoties ar pārsūdzēto lēmumu, secināms, ka tas atbilst Kriminālprocesa likuma 320.panta ceturtais daļas prasībām.

[10.2] Lēmuma motīvu daļā ir norādīta atsauce uz likumu, saskaņā ar kuru pieņemts lēmums un izdarīti secinājumi.

[10.3] Tiesas kolēģijas tiesnese, iepazīstoties ar lēmumu, konstatē, ka attiecībā par pārstāvja [5.2] norādīto argumentu faktiski konstatējam pārrakstīšanās kļūda, kas nevar kalpot par pamatu lēmuma atcelšanai pēc būtības, jo no rezolutīvās daļas ir redzams, kādam kontam konkrēti tiek uzlikts arests.

[11] Saskaņā ar Kriminālprocesa 361.panta astoto daļu nav atļauts uzlikt arestu pirmās nepieciešamības priekšmetiem, ko lieto persona, kuras mantai tiek uzlikts arests, tās ģimenes locekļi un viņu apgādībā esošas personas. Šādu priekšmetu sarakstu nosaka šā likuma 1.pielikums. Šajā daļā noteiktais aizliegums neattiecas uz noziedzīgi iegūtu mantu vai citu ar noziedzīgo nodarījumu saistītu mantu.

[11.1] Tiesas kolēģijas tiesnese konstatē, ka izmeklēšana procesā notiek par iespējamo noziedzīgu iegūtu finanšu līdzekļu legalizāciju lielā apmērā. Pretēji pārstāvja argumentam [5.10] tiesnese uzskata, ka procesa virzītāja var prezumēt, ka manta ir noziedzīgi iegūta vai saistīta ar noziedzīgu nodarījumu.

[12] Šobrīd aresta uzlikšana mantai ir tikai pagaidu līdzeklis mantisko jautājumu noregulēšanai kriminālprocesā un tā savlaicīga nepiemērošana var padarīt mantisko jautājumu risinājumu par neiespējamu. Šajā kriminālprocesa stadijā netiek lemts par personu vainīgumu un arestam pakļautās mantas atzīšanu par noziedzīgi iegūtu, bet gan, vai pastāv tiesisks pamats uzlikt arestu mantai.

[13] Mantas aresta savlaicīga nepiemērošana var padarīt kriminālprocesuālo vai krimināltiesisko piespiedu ietekmēšanas līdzekļu izpildi par apgrūtinātu vai neiespējamu. Savukārt, ja procesa virzītājs konstatē, ka ir iestājies kāds no Kriminālprocesa likuma 366.panta pirmajā daļā noteiktajiem gadījumiem, tostarp ir

zudis iemesls mantisko jautājumu risinājuma nodrošināšanai, viņš lemj par aresta mantai atcelšanu.

[14] Lēmumā par aresta uzlikšanu mantai ir ietverts pamatojums mantas arestam tādā apjomā, lai neizpaustu izmeklēšanas noslēpumu, kā to nosaka Kriminālprocesa likuma 361.panta piektās daļas prasības.

[15] Arests mantai ir noteikts saskaņā ar likumu, tas kalpo leģitīmam mērķim – nepieciešamībai nodrošināt mantisko jautājumu risinājumu kriminālprocesā, tas ir samērīgs, jo kriminālprocesuālo mērķi nevar sasniegt ar citiem, tiesības un likumīgās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem.

[16] Atzīstams, ka Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas izmeklēšanas tiesneses Annas Mihailovas 2022.gada 4.jūlija lēmums rezolūcijas veidā, ar kuru apstiprināts Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Organizētās noziedzības apkarošanas pārvaldes 2.nodaļas priekšnieka vietnieces Kristīnes Nicmanes 2022.gada 3.jūlija lēmums par aresta uzlikšanu mantai kriminālprocesā Nr.1181500022, ir likumīgs un pamatots, nav pretrunā Kriminālprocesa likuma 1.panta, 12.panta nosacījumiem līdz ar to tā atcelšanai nav pamata.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 342.panta 6.¹ daļu un 344.pantu, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnese

nolēma

noraidīt Igora Borisova juridiskās palīdzības sniedzēja zvērināta advokāta Armanda Rasas sūdzību.

Atstāt negrozītu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas izmeklēšanas tiesneses Annas Mihailovas 2022.gada 4.jūlija lēmumu rezolūcijas veidā, ar kuru apstiprināts Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Organizētās noziedzības apkarošanas pārvaldes 2.nodaļas priekšnieka vietnieces Kristīnes Nicmanes 2022.gada 3.jūlija lēmums par aresta uzlikšanu mantai kriminālprocesā Nr.1181500022 AS “SEB banka” konta Nr. LV38UNLA0050021165470 esošajiem naudas līdzekļiem – 4 727 463,86 EUR.

Lēmums nav pārsūdzams.

Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnese (paraksts) K.Kazārova

NORAKSTS PAREIZS

Rīgas apgabaltiesas

Krimināllietu tiesas kolēģijas tiesnese

K. Kazārova

Dokuments parakstīts elektroniski ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu